

10 ביולי 2025

לכבוד :

אלוף אבי בלוט, מפקד פיקוד מרכז
אלופה יפעת תומר-ירושלמי, הפרקליטה הצבאית הראשית
תא"ל הישאם אברהמים, ראש המינהל האזרחי
אל"מ אלי לברטוב, יועמ"ש איר"ש

שלום רב,

הנדון: דיווחים על הצתת בתים במחנה הפליטים נור א-שמס

סימוכין: פניותינו מיום 2.3.2025, 22.3.2025, 16.4.2025 ו-26.5.2025; מענה לשכת יועמ"ש איר"ש מיום 27.4.2025

אנו פונים אליכם בדחיפות בעקבות עדויות שהגיעו לאגודה לזכויות האזרח בישראל בדבר שריפת בתי מגורים של תושבים פלסטינים אשר פונו בכפייה מבתיים במחנה הפליטים נור א-שמס ובאזור (להלן: **המחנה**).

1. כמתואר בפניותינו שבסימוכין, המחנה רוקן מיושביו במסגרת מבצע "חומת ברזל" ונתון מאז לשליטתו המלאה של הצבא. החיים במחנה נעצרו כליל, והתושבים אינם מורשים להגיע לבתיים אלא במקרים נקודתיים ובתיאום.
2. תושבי המחנה העקורים מעידים כי בשבועיים האחרונים אירע רצף חריג של שריפות בתי מגורים, לצד מקרה אחד לפחות שבו הוצת ונשרף בית עסק. למקרים אלה אין הסבר מתקבל על הדעת מלבד הצתה. בתי המגורים אינם מאוכלסים ואין מפעילים בהם מכשירי חשמל; לאיש אין גישה אליהם מלבד החיילים כאמור; בעת שפורצות הדליקות לא מבוצעות בקרבתם עבודות הנדסיות או עבודות חשמל.
3. במחנה נור שמס לבדו ידוע על 15 מקרים מדווחים של שריפת בתים, חמישה מהם במהלך השבועיים האחרונים. נציג הקישור הפלסטיני עמו שוחחנו, מר נסר פוקהא, סיפר כי כלל המקרים דווחו למת"ק הישראלי, אך לא ניתן להם הסבר המניח את הדעת.
4. חיילים שנמצאים בקרבת מקום בעת שפורצות השריפות אינם פועלים לכבותן, ולבעלי הנכסים לא ניתנת גישה אליהם. רכבי הכיבוי וההצלה מעוכבים למשך פרקי זמן בלתי סבירים בכניסה אל מחנה הפליטים בשל מגבלות התנועה, וזאת גם לאחר ביצוע תיאום אל מול גורמי הצבא הישראלי. בינתיים נגרם נזק בלתי הפיך למבנים ולרכוש שבתוכם.
5. נציג התיאום הפלסטיני במחוז טולכרם עמו שוחחנו העיד כי לפעמים חולפת שעה שלמה עד להגעת הכבאית למקום השריפה.
6. מלבד זאת, מדווחים התושבים הפלסטינים על מעשי ביזה וגניבה של ציוד וטובין מהבתים, כגון תכשיטים, זהב, טלפונים סלולריים וכסף מזומן. פניותיהם בעניין זה דרך הקישור הפלסטיני לא מטופלות.
7. מרבית בעלי הבתים עמם שוחחנו מיאנו לפנות אל הצבא בגילוי שמם, מחשש כי ייפגעו. לשם המחשה, להלן דוגמאות למקרים ואירועים שדווחו ופורסמו מהימים האחרונים בלבד:

8. אתמול, 9.7.2025, הוצת ביתו של מר אח"מ בשכונת מנשייה במחנה הפליטים הנטוש נור א-שמס. ביום 7.7.2025 (או בסמוך לכך) הוצת ביתו של מר פ"א בשכונת מנשייה במחנה הפליטים נור א-שמס. ביום 8.7.2025 הוצת מחסן בבניין השייך למר א"א, בשכונת מנשייה במחנה הפליטים נור א-שמס; ביום 7.7.2025 הוצת בית משפחת א'; ביום 1.7.2025 דווח על שריפת חנות בבעלות נש"א, ליד כביש נאבלוס (דרך שכס) בטולכרם, כשני קילומטרים מערבית לנור שמס. באותו יום דווח גם על שריפת ביתו של מר ר"א, שארעה ככל הנראה בסוף חודש יוני האחרון. [הקישורים לסרטוני התיעוד הוסרו]
9. נבקש את התייחסותכם הדחופה למה שנחזה להיות פגיעה מכוונת ברכושם של העקורים. בתוך כך, נבקש כי תערכו בירור יסודי וחסר פניות של אחריות החיילים למעשים, ותפעלו להבטיח שהשריפות והרס הרכוש לא יישנו.
10. למותר לציין כי גרימת הרס מכוון לבתייהם של מוגנים בשטח הכבוש, לתשתית אזרחית ולרכוש פרטי בכלל, אסורה על פי הדין הבינלאומי, וכאשר מבוצעת באופן שיטתי אף עלולה לעלות כדי ביצוע פשעי מלחמה. מעשים אלה עומדים בסתירה מוחלטת לחובתו של המפקד הצבאי לכבד את רכושם של המוגנים, עם האיסור לפנות מוגנים מבתייהם אלא בהתקיים הכרח צבאי בכך, ועם החובה לאפשר את שובו של מי שפונה מביתו בליט ברירה – בהקדם ככל הניתן, ברגע שהופסקה הלחימה, הכל כמפורט בפניותינו הקודמות.
11. כאמור, נבקש לקבל בדחיפות את התייחסותכם לאחריות החיילים למעשים, ופירוט של הצעדים הננקטים כדי שהמעשים לא יישנו. לצד זאת, אנו שבים ועומדים על דרישתנו לאפשר לתושבים שנעקרו בכפייה ממחנות הפליטים לשוב לבתייהם, ולמתן מענה לצורכיהם ההומניטריים כל זמן שהצבא מונע את שיבתם:
- א. לפרסם הודעה בעניין המועד הקרוב שבו תתאפשר חזרת העקורים למחנות הפליטים ולכפרים בצפון הגדה המערבית, ולנקוט בצעדים הדרושים כדי לאפשר חזרה זו, תוך שמירה על ביטחונם וכבודם של התושבים המוגנים;
- ב. לחדול ממדיניות הריסת בתי המוגנים שנעקרו ממחנות הפליטים.
- ג. עד למועד האמור, על המפקד הצבאי להבטיח קבלה וחלוקה של מצרכים ושירותים חיוניים בקרב העקורים, ומי שאיבדו את מקורות מחייתם בשל המבצע הצבאי; לפעול מיוזמתו כדי לסייע במילוי כל מחסור; ולסייע ולהקל על עבודת הארגונים ההומניטריים המטפלים בעקורים.

בברכה,

רעות שאער, עו"ד

הילה שרון, עו"ד